

PM Rotel I (Dnr KS 2025/311)

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

Remiss från Finansdepartementet
Remisstid den 20 maj 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Finansdepartementet har remitterat betänkandet *Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)* bland annat till Stockholms stad för yttrande. Förslagen i betänkandet syftar till att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet.

Utbetalningsmyndigheten har till uppgift att bland annat göra granskningar baserat på dataanalys och urval av utbetalningar från olika välfärdssystem och har både befogenhet och möjlighet att göra dataanalyser som andra statliga myndigheter, kommuner eller regioner varken får eller kan utföra.

Utbetalningsmyndigheten, som också har möjlighet att ta del av information som omfattas av sekretess, har bättre förutsättningar att upptäcka felaktiga utbetalningar än varje enskild utbetalande myndighet var för sig.

Utredningen har främst haft i uppdrag att analysera de rättsliga förutsättningarna för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet och har lämnat flera alternativa författningsförslag för en sådan anslutning.

Förslagen i betänkandet gäller utbetalningar från kommuner och regioner och består av två delar. Den ena delen handlar om att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar inom vissa särskilt angivna utbetalningsslag och den andra delen om att föreslå en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet kopplat till välfärdssystemen, men anser det svårt att förorda något av utredningens förslag för anslutning till Utbetalningsmyndigheten. Vidare anser stadsledningskontoret att en utredning om enbart rättsliga förutsättningar inte ensamt kan ligga till grund för anslutning av samtliga kommuner och regioner till en nystartad myndighet. Ytterligare utredningar behöver genomföras för att säkerställa att det finns faktiska förutsättningar för en teknisk anslutning, precisera vilken information som ska utväxlas och genomföra kostnadsuppskattningar för anslutningen som ställs i relation till uppskattningar av minskade kostnader för felaktiga utbetalningar. Därutöver behöver finansieringsmodellen ses över.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är ett stort samhällsproblem att kriminella aktörer utnyttjar medel från det allmänna för egen vinning. Det bidrar till grov och organiserad brottslighet, slår sönder tilltron till välfärdssystemen och undergräver förtroendet för välfärdssamhället. Bara i Stockholms stad köper våra olika verksamheter och bolag in varor och tjänster för ca 40 miljarder kronor av olika leverantörer. Det är naturligtvis ett attraktivt byte för fuskare och kriminella. Vi måste göra allt i vår makt för att säkra att våra gemensamma skattemedel går dit de hör hemma.

I Stockholms stad tar vi krafttag mot välfärdsbrottslighet, men vi kan inte göra jobbet själva. Det är ett stort problem att staten sitter på information om brottslingar och deras företag som aldrig kommer kommunerna till del. Förbättrad informationsdelning och förstärkt samverkan mellan olika myndigheter och aktörer är centralt. Fler åtgärder behöver komma på plats och anslutningen till Utbetalningsmyndigheten är ett viktigt verktyg.

Merparten av de felaktiga utbetalningarna sker till juridiska personer som har kvalificerade brottsupplägg som gör det svårare att upptäcka och hindra än vid fusk av enskilda fysiska personer. Därför är det väldigt olyckligt att utredningens förslag i första hand riktar in sig på välfärdsutbetalningar till enskilda personer, eller till någon annan som tar emot utbetalningar för en sådan persons räkning. De utbetalningar som rör företag och skolhuvudmän föreslås utredas vidare, vilket innebär att det kommer att dröja ytterligare innan dessa utbetalningar ingår i myndighetens uppdrag.

I dagsläget är det tyvärr otydligt på vilket sätt Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle kunna bidra till att undvika felaktiga utbetalningar till företag. Det är en stor brist att Utbetalningsmyndighetens grundläggande uppdrag inte omfattar de riskbranscher som staden identifierat som t.ex. lokalvård och parkskötsel, vård, omsorg och sociala tjänster eller byggbranschen.

Det är svårt att förorda något av utredningens förslag för anslutning till Utbetalningsmyndigheten när enbart rättsliga förutsättningar har utretts. Det behövs ytterligare utredningar för att säkerställa de faktiska förutsättningarna för en teknisk

anslutning och vilken information som ska utväxlas. Därtill behöver finansieringsmodellen ses över.

Utredningen föreslår dessutom en finansiering av anslutningen till Utbetalningsmyndigheten genom en neddragning av riktade statsbidrag inom berörda verksamhetsområden. Det rimmar illa med ambitionen om att stärka välfärden och bryter mot den kommunala finansieringsprincipen.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 30 april 2025

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20), dnr KS 2025/311-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Andrea Hedin (M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Att som svar på remissen anföra följande.

Sverige har ett av världens mest generösa skattefinansierade välfärdssystem. För att värna legitimiteten för detta system är det avgörande att staten och kommunerna gör allt för att stävja fusk och felaktiga utbetalningar.

Till skillnad från vänsterstyret i staden ser vi därför mycket positivt på att regeringen vill att kommuner ska kunna ansluta sig till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Vi vill att Stockholms stad uttrycker en tydlig önskan om att bli pilotkommun genom att så fort som möjligt ansluta sig till Utbetalningsmyndigheten. Detta skulle vara ett viktigt verktyg för att motverka fusk och strypa intäktskällor för den kriminella ekonomin i Stockholm.

Tyvärr är fusket inom välfärden omfattande och det är av stor vikt att staden agerar skyndsamt för att motverka detta. Vi delar således inte vänsterstyrets krav på ytterligare utredningar.

Slutligen vill vi understryka att det är beklämmande att vänsterstyret inte klarar av att lägga partipolitiken åt sidan när regeringen presenterar viktiga förslag för att säkra välfärdens legitimitet. Det bör ligga i alla seriösa partiets intresse att motverka fusk och felaktiga utbetalningar.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M) och Jan Jönsson (L) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Utredningen *Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)* föreslår att kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiskt stöd ska anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Hit räknas bland annat utbetalningar av ekonomiskt bistånd, ersättning för personlig assistans och föreningsbidrag. Frågan om vilka kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen som kan och bör anslutas behöver utredas närmare. Målbilden är dock att alla dessa utbetalningar ska anslutas på sikt.

Utredningen har främst haft i uppdrag att analysera de rättsliga förutsättningarna för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet och har lämnat flera alternativa författningsförslag för en sådan anslutning. Utredningen har inte haft i uppdrag att titta på hur det praktiska genomförandet av anslutning till Utbetalningsmyndigheten ska gå till. Anslutningen till Utbetalningsmyndigheten föreslås vara obligatorisk.

Utredningen har lämnat tre författningsförslag för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Författningsförslag 1-2 innehåller de författningsändringar som anses nödvändiga såväl för själva anslutningen som för det informationsutbyte som anses nödvändigt.

Författningsförslag 1 – huvudförslaget

Förslag 1 innebär en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto och till verksamheten dataanalys och granskning.

Anslutning till systemet med transaktionskonto

När det gäller anslutning till transaktionskontosystemet föreslås att de kommunala utbetalningarna ska registreras i systemet och anslutas till systemets medborgargränssnitt och bankkontoregister. Utbetalningar som omfattas är välfärdsutbetalningar till enskilda personer och till någon annan som tar emot utbetalningar för en sådan persons räkning. Exempel på sådana utbetalningar är ekonomiskt bistånd och ersättning för personlig assistans. Även utbetalningar av föreningsbidrag omfattas. Förslaget innebär inte att Utbetalningsmyndigheten tar över ansvaret för de kommunala utbetalningarna.

Anslutning till verksamheten dataanalys och granskning

När det gäller verksamheten dataanalys och granskning föreslås en anslutning som innebär att kommuner och regioner rapporterar uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiskt stöd. Vid misstanke om felaktiga utbetalningar kan Utbetalningsmyndigheten underrätta kommunen eller regionen. Kommuner och regioner kan då välja att använda sig av informationen i sitt kontroll- och uppföljningsarbete.

När det gäller uppgifter av betydelse för verksamheten dataanalys och urval ska kommunen lämna uppgifter om de omständigheter som legat till grund för ett sådant beslut eller har haft betydelse för verkställigheten av det. Vidare ska kommuner och regioner bland annat lämna kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om ekonomiska förmåner och ekonomiskt stöd. När det gäller fördjupad granskning föreslås att kommuner och regioner på begäran av Utbetalningsmyndigheten ska lämna de uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en sådan granskning. Utbetalningsmyndigheten ska lämna en underrättelse om resultatet av granskningen.

Författningsförslag 2

Utredningen menar att det i det kommande lagstiftningsarbetet kan framkomma omständigheter som gör att det inte är lämpligt med anslutning till Utbetalningsmyndighetens transaktionskontosystem, enligt förslag 1. Det kan vara praktiska förutsättningar som utredningen inte har haft i uppdrag att utreda och som kan lägga hinder i vägen för anslutning eller att anslutningen blir för dyr i förhållande till den nytta anslutningen skulle medföra. I sådana fall bör endast anslutning till dataanalys- och granskningsverksamheten övervägas.

Skillnaden mot förslag 1 är att anslutning inte sker till transaktionskontosystemet varför betalningsmottagaren inte kan få en sammanställning över sina offentliga utbetalningar och att det inte sker någon kontroll av bankkonton.

Författningsförslag 3

Det tredje förslaget till anslutning avser endast en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto. Skillnaden jämfört med förslaget om anslutning till transaktionskontot i författningsförslag 1 är att även utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen omfattas. Att ansluta kommunala utbetalningar endast till systemet med transaktionskonto utan att också ansluta till dataanalys- och granskningsverksamheten skulle inte ha någon effekt i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar. Målbilden är därför att även dessa utbetalningar ska anslutas till verksamheten dataanalys och granskning, men en sådan anslutning kräver vidare utredning.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2025 framgår att stadens nämnder och bolagsstyrelser utifrån sina ansvarsområden ska utveckla arbetet mot välfärdsbrott. I

arbetet ingår att identifiera de mest betydande riskområdena inom respektive verksamhet för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott. Viktiga utvecklingsområden är att informationsdelning fungerar tillfredställande mellan och inom stadens verksamheter, säkerställa kontrollmekanismer, minska antalet underleverantörer och upprätta egen kapacitet, kompetens och rådighet.

Stadsledningskontoret delar utredningens uppfattning att det är en prioriterad uppgift att på alla sätt motverka den typ av brottslighet som bidrar till grov och organiserad brottslighet, slår sönder tilltron till välfärdssystemen och undergräver förtroendet för välfärdssamhället. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att kommunsektorn inte ensam kan stävja den välfärdsbrottslighet som riktas mot den. Vid upptäckt av välfärdsbrottslighet krävs förstärkt samverkan och informationsutbyte mellan olika myndigheter och aktörer.

Inom stadens verksamheter görs kontroller av betalningsmottagare och leverantörer bland annat i samband med beslut om utbetalning till enskild, vid upphandling eller under avtalsuppföljningen. Underrättelser från Utbetalningsmyndigheten skulle vara värdefull information och bidra till att utveckla kontroll- och uppföljningsarbetet.

Stadsledningskontorets delar utredningens bedömning att den kommunala sektorn står för en i flera avseenden svårare uppgift när det gäller att motverka felaktiga utbetalningar eftersom merparten av välfärdsutbetalningarna går till juridiska personer där felaktiga utbetalningar till stor del kan antas bero på kvalificerade brottsupplägg som är svårare att både upptäcka och förhindra än fusk av enskilda fysiska personer. Mot den bakgrunden ser stadsledningskontorets utmaningar med den avgränsning som utredningen föreslår, att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiskt stöd, även om utredaren föreslår att utbetalningar till skolhuvudmän och privata utförare ska anslutas på sikt.

Vidare delar stadsledningskontoret ståndpunkten att en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen behöver utredas vidare. Stadsledningskontoret bedömer det i dagsläget otydligt på vilket sätt Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan bidra till att undvika felaktiga utbetalningar. Möjligheten att genomföra initiala register- och bakgrundskontroller av huvudmän i syfte att kontrollera att uppgifter är korrekta och att kunna dela information mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter är viktiga områden. Likaså finns behov av att Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) verksamhet kan vidta kraftfulla och snabba åtgärder vid tillståndsgivning, tillsyn och informationsspridning kring oegentligheter. Initiala kontroller innan avtal tecknas med enskilda huvudmän och privata utförare är ett effektivt sätt att motverka välfärdsbrott.

Informationen mellan kommunen och Utbetalningsmyndigheten ska ske genom underrättelser

Informationsutbytet för dataanalys och granskning ska ske genom underrättelser och utredningen utgår från att det ska ske i digitalt format. I utredningen ges exempel på omfattande och långtgående information som kan komma att efterfrågas.

Informationen handlar inte endast om utbetalningsdata. Utredningen konstaterar att uppgifterna som kan komma att efterfrågas inte alltid handlar om felaktiga utbetalningar utan om felaktigheter i verksamheten som kan leda till felaktiga utbetalningar. Det kan exempelvis röra sig om beslutade kommunala utbetalningar enligt LSS som brukare inte har behov av eller hemtjänst som inte utförts som överenskommet.

Stadsledningskontoret anser att det är tveksamt att kontroll av handläggning av verksamheten ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens uppdrag. Det ligger inom den kommunala självstyrelsen att ansvara för kontroll och uppföljning av verksamhet inom kommunens ansvarsområde. Den kommunala självstyrelsen tillgodoses inte tillräckligt genom förslaget att låta betalningsansvaret för den faktiska utbetalningen ligga kvar hos kommunen. Utbetalningen är en ren verkställighet med utgångspunkt från beslut. Om omfattningen av den information som föreslås blir verklighet kräver det omfattande administration för att förse Utbetalningsmyndigheten med all information. Exempelen i utredningen på data som kan komma att efterfrågas finns i en rad olika verksamhetssystem i staden, vilket gör det tekniskt komplext och utmanande att samla informationen för att överföra denna till Utbetalningsmyndigheten. Administrationen av utlämnade av handlingar kan ta resurser från den kontroll och uppföljning som idag sker i stadens nämnder. En resurs som dessutom behöver utvecklas och förstärkas.

Utredningen föreslår att verkställigheten av kommuners och regioners uppgiftsskyldighet ska meddelas. Stadsledningskontoret anser att sådan föreskrift måste föregås av nära dialog med kommunen, och att kostnadskalkyler måste redovisas i samband med den dialogen.

Underrättelseskyldighet och sekretess

Utredningen resonerar kring sekretess i samband med utbyte av information mellan Utbetalningsmyndigheten och kommunen.

Utbetalningsmyndighetens underrättelseskyldighet

Utbetalningsmyndighetens underrättelseskyldighet till myndigheter som berörs medför att uppgifterna efter ett utlämnande kommer att omfattas av den sekretess som gäller i den mottagande myndighetens verksamhet, (bl.a. s. 357 i utredningen). Detta innebär att uppgifter som hos kommunens socialtjänst omfattas av stark sekretess inte kommer att omfattas av samma skydd när dessa uppgifter genom underrättelse från Utbetalningsmyndigheten lämnas till annan myndighet.

I utredningen på s. 350–351 resoneras kring detta när det gäller uppgifter om personliga förhållanden inom framförallt hälso- och sjukvården. Följande anges: *”Med hänsyn till att Utbetalningsmyndigheten har en underrättelseskyldighet till andra myndigheter går det inte att i nuläget överblicka på vilket sätt uppgifter om enskildas hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden som inhämtas från kommuner och regioner skulle komma att spridas. Att låta uppgifter som skyddas av hälso- och sjukvårdssekretess och viss socialtjänstsekretess omfattas av uppgiftsskyldigheten skulle enligt vår mening behöva omfatta överväganden bland annat rörande konsekvenserna för de professioner som arbetar inom hälso- och sjukvården, liksom enskildas förtroende för hälso- och sjukvården.”*

Det saknas i denna del ett resonemang gällande konsekvenser av att uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretess enligt 26 kap. 1 § OSL sprids på detta sätt. Förtroendet för socialtjänsten är vid denna bedömning relevant på samma sätt som för hälso- och sjukvården. Redan en uppgift om att någon är aktuell vid socialtjänsten ses enligt fast praxis som en så känslig uppgift att den som regel omfattas av sekretess. En uppgift i en underrättelse om att en viss individ erhåller någon form av ekonomisk förmån från socialtjänsten bör därför vara sekretessbelagd på motsvarande sätt. Stadsledningskontoret anser att syftet med det föreslagna informationsutbytet är angeläget men vill ändå påpeka att det inte är uteslutet att risken för att uppgifter delas till myndigheter med lägre sekretesskydd i någon mån kan påverka benägenheten att söka stöd från socialtjänsten.

Sekretesskyddet för uppgifter i underrättelser från Utbetalningsmyndigheten blir beroende av vilka sekretessbestämmelser som gäller inom den mottagande myndigheten. Kommunen är uppdelad i flera olika myndigheter och verksamhetsgrenar med olika stark sekretess. Det bör vara naturligt att informationsutbyte sker mellan Utbetalningsmyndigheten och berörd beslutande nämnd. Detta följer dock inte direkt av ordalydelsen i bestämmelsen om underrättelseskyldighet eftersom det är kommunen i sin helhet som ska underrättas. Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att underrättelse sker till den relevanta beslutande nämnden i kommunen för att säkerställa att uppgifterna får det sekretesskydd som gäller inom den verksamheten. Detta kan behöva tydliggöras.

Kommunens uppgiftsskyldighet till Utbetalningsmyndigheten

Alla delar av kommunen omfattas av de uppgiftsskyldigheter som föreslås. Varje kommunal nämnd kommer således att ha möjlighet och skyldighet att på eget initiativ lämna relevanta uppgifter till Utbetalningsmyndigheten utan hinder av sekretess. Om det däremot finns behov av komplettering eller om det av andra skäl är Utbetalningsmyndigheten som begär information från kommunen kan det uppstå svårigheter ur sekretesshänseende inom större kommuner som är uppdelade i flera nämnder. Det kan förutses att kontakten med Utbetalningsmyndigheten kan behöva samordnas inom kommunen. Även om varje nämnd kommer att ha stöd för att bryta sekretessen gentemot Utbetalningsmyndigheten är det inte tydligt att det finns stöd för att dela motsvarande information mellan nämnder inom kommunen.

Stadsledningskontoret efterfrågar därför ett förtydligande av om sådant informationsutbyte bedöms kunna ske enligt nu gällande regelverk och i så fall enligt vilka bestämmelser. För att kunna samordna kontakten med Utbetalningsmyndigheten hade det i annat fall varit önskvärt att det fanns tydligt lagstöd för sekretessgenombrott även inom kommunen i syfte att kunna lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten och för att hantera underrättelser från myndigheten. En bestämmelse av liknande slag finns idag i 26 kap. 9 c § OSL.

Anslutning till Utbetalningsmyndigheten

Utredningen inte har haft i uppdrag att utreda hur den praktiska anslutningen ska gå till. Det faktum att 290 kommuner och 20 regioner föreslås ska anslutas till myndighetens verksamhet, är på flera sätt en utmanande uppgift.

Synpunkter på anslutningsförslagen

Utredningens förslag till anslutning till Utbetalningsmyndigheten innehåller tre författningsförslag med varierande grad av anslutning.

Författningsförslag 1 är huvudförslaget och innebär kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto och till verksamheten dataanalys och granskning. När det gäller anslutning till transaktionskontosystemet föreslås att de kommunala utbetalningarna ska registreras i systemet och anslutas till systemets medborgargränssnitt och bankkontoregister. Anslutning till medborgargränssnitt innebär en service till medborgare att se alla sina utbetalningar från olika myndigheter och kommuner.

Utbetalningsansvaret föreslås ligga kvar hos kommunen. Stadsledningskontoret instämmer i att kommunen även fortsatt ska äga och ansvara för sina utbetalningar.

Stadsledningskontoret anser att man kan reflektera kring om systemet med medborgargränssnitt ändå kan innebära en otydlighet för betalningsmottagaren kring vem man ska kontakta kring oklarheter eller frågor kring utbetalningen. Den samlade bilden av vilka utbetalningar som finns synliga för betalningsmottagaren kan också möjligen ge insikter för betalningsmottagaren kring vilken information myndigheter, kommuner och regioner har kring samtidiga utbetalningar från olika välfärdssystem. En sådan transparent redovisning skulle kunna vara av intresse för den som vill utnyttja olika välfärdssystem eller vill ändra sitt beteende för att undgå att bli upptäckt.

Förslaget med bankkontoregister innebär att ett bankkontoregister byggs upp hos Utbetalningsmyndigheten. Den som ska ta emot en betalning ska registrera sitt bankkonto i systemet och Utbetalningsmyndigheten kontrollerar kontot.

Stadsledningskontoret ser ett visst värde i ett sådant system, beroende av hur kommunen kan få tillgång till informationen. Det är oklart hur kommunen ska få teknisk åtkomst till kontoregistret och hur informationen ska kunna integreras i stadens befintliga verksamhetssystem eller hur uppgifterna hanteras i praktiken.

Vidare behöver dessa bankkontouppgifter verifieras och hållas aktuella över tid, så att tillförlitligheten i systemet upprätthålls och felaktiga utbetalningar förebyggs på ett effektivt sätt.

Övriga synpunkter

Stadsledningskontoret noterar att utredningens förslag inte innehåller några förslag där vi kanske har de största angreppen mot välfärden nämligen inom byggsektor, lokalvård och taxi (persontransport). Utbetalningsmyndighetens grundläggande uppdrag omfattar inte kontroll av den typen av utbetalningar.

I utredningen redovisas inte kostnaden för att genomföra förslaget att ansluta alla kommuner och regioner, då informationsbehov och de tekniska förutsättningarna inte är utredda eller klarlagda. Trots svårigheter att göra kostnadsberäkningar av anslutningen bedömer Utbetalningsmyndigheten att det på sikt skulle vara samhällsekonomiskt lönsamt. Anslutningskostnaderna har varit omfattande för de nu anslutna fem statliga myndigheterna. Det är viktigt att den besparing som kan göras genom att undvika felaktiga utbetalningar står i rimlig proportion till kostnaden för att utveckla anslutningen. Denna fråga bör utredas noga i det kommande arbetet. Därutöver behöver anpassningskostnader för stadens systemlösningar som motsvarar den informationsmängd som skissas på, ingå i det arbetet. Även alternativa åtgärder för att förebygga välfärdsbrott i tidigare skede än att i efterhand genomföra kontroller, vore värdefullt att undersöka vidare.

Utredningens förslag att finansiera anslutningen till Utbetalningsmyndigheten genom neddragning av riktade statsbidrag inom berörda verksamhetsområden rimmar illa med ambitionen att stärka välfärden. Innan en sådan neddragning sker behöver man konstatera att anslutningen till Utbetalningsmyndigheten faktiskt innebär en samhällsekonomisk besparing. Av den kommunala finansieringsprincipen följer vidare att kommuner och regioner inte ska åläggas nya uppgifter utan att de samtidigt får möjlighet att finansiera dessa på annat sätt än genom höjda skatter.

Stadsledningskontorets gör antagandet, likväl som utredaren, att det sannolikt behöver genomföras pilotprojekt med några kommuner och regioner för att hitta fungerande sätt för informationsutbyte och granskning. Stockholms stad kan med fördel utgöra en diskussionspart och pilotkommun, men vill i sammanhanget påpeka att statlig finansiering är en förutsättning för deltagande för att bekosta bland annat framtagande av tekniska lösningar för informationsutbyte och anpassning av IT-system.

Resultatet av Utbetalningsmyndighetens granskning kan leda till ökade krav om återbetalningar eller polisanmälningar. Det är oerhört viktigt att rättsvårdande myndigheter kan hantera detta och att det arbetet prioriteras.

Sammanfattningsvis delar stadsledningskontoret utredningens uppfattning att de felaktiga utbetalningarna från kommunsektorn kommer att fortsätta och även öka om inte kommuner och regioner ges bättre förutsättningar att motverka felaktigheterna.

Fler åtgärder behöver komma på plats och anslutning till Utbetalningsmyndigheten är ett verktyg.

Stadsledningskontoret anser att det är svårt att förorda något av utredningens förslag för anslutning till Utbetalningsmyndigheten. En utredning om enbart rättsliga förutsättningar kan inte ensamt ligga till grund för anslutning av samtliga kommuner och regioner till en nystartad myndighet. Anslutningen måste ske successivt inom begränsade områden och utifrån ett antal ytterligare utredningar om förutsättningarna. Ytterligare utredningar behöver genomföras för att säkerställa att det finns faktiska förutsättningar för en teknisk anslutning, precisera vilken information som ska utväxlas, genomföra kostnadsuppskattningar för anslutningen som ställs i relation uppskattningar av minskade kostnader för felaktiga utbetalningar. Därutöver behöver finansieringsmodellen ses över.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.